DODATEK TYGODNIOWY
do Gazety Lwowskiej.

Prenumerata na „Dodatek Tygodniowy“ osobno wynosi rocznie: w miejscu 4 zł., z przesyłką pocztową 5 zł. wal. austr.

№ 14. Dnia 3. Kwietnia 1869.

Główniejsze miasta w Galicyi.
Stanisławów.

(Ciąg dalszy. — Ob. nr. 11.)

Wypadki, których Polska stała się widownią po śmierci Augusta II. Sasa, zwróciły uwagę Józefa Potockiego na potrzebę silniejszego ufortyfikowania dziedzicznego grodu. Zajął się tem syn jego Stanisław Potocki, sławny podówczas z swej znajomości sztuki fortyfikacyjnej, który się też zajmował budową warowni Kamieńca i Częstochowy. Mury miasta zostały umocnione jak najlepiej, cztery nowe baszty zbudowano, a na pamiątkę tej restauracyi nad bramami Tyśmienicką czyli Kamieniecką i Halicką czyli Lwowską położono następujące napisy:

Na bramie Tyśmienickiej zewnątrz grodu od strony wjazdu na tablicy marmurowej złotemi głoskami wyryto:

Custodibus istis procul esto timores,
Bella canens Mavors, Belonaque cedat ab urbe;
Hostem non horret, classica nulla timet:
Excubias peragunt, Divorum in Virgine Castro,
Officioque Ducis fungitur ipse Deus.

„Od tych strużów niech z dala pozostają trwogi; wojnę wieszczący Mars i Bellona niech ustąpi od miasta. Przed nieprzyjacielem nie zadrzy; żadnego bojowego hasła się nie boi; one straż trzymają w Najśw. Panny grodzie, a urząd wodza sprawuje sam Bóg.“

Od strony miasta wewnątrz na takiejże tablicy wyryto:

Domine avertatur ira tua et furor tuus a civitate tua. Dan. c. 1 v. 16 anno 1736.

„Panie! gniew twój i zapalczywość twoja niech odwróci się od miasta twego. Dan. r. 1 w. 16 roku 1736.“

Na bramie tej umieszczone były statuy świętych.

Na bramie Halickiej umieszczony był po stronie zewnętrznej od wjazdu napis następujący:

Est mihi Crux tellum, Crux scutum, Cruxque corona,
Hac tegar, hac feriam, hac et pacis foedera firmem,
Porta triumphalis,
Aemula Capitolio,
Fidei propugnaculo,
Reipublicæ commodo.
Patriæ ad hostes eunti ut vinceret,
Ad suos redeunti, ut triumpharet,
Pokutiæ ut omni tempore pacis incolat domum
Erecta ac solidata
A Josepho Potocki Terrarum Kijoviæ
Generali Palatino, Supremo Exercituum Duce
Anno 1737.

„Niech mi będzie krzyż bronią, krzyż tarczą, krzyż wieńcem chwały. Nim zasłaniać się, nim walczyć, nim przymierza pokoju utrwalać będę. Brama tryumfalna, współzawodniczka Kapitolu, wierze ku obronie, Rzeczypospolitej ku pożytkowi, Ojczyznie aby wyprawiając się na nieprzyjaciół, zwyciężała, wracając do swoich aby tryumfowała, Pokuciu aby po wszystkie czasy pozostawało w spokoju, zbudowana i umocniona przez Józefa Potockiego, ziem kijowskich wojewodę, Hetmana Wielkiego, roku 1737“.

Po stronie od miasta na tejże bramie położono napis:

Deus
Aperi oculos tuos et vide Civitatem
Supra quam invocatum est nomen Tuum. Dan. c. 9. v. 16.

„Boże, otwórz oczy Twoje i spojrz na miasto będące pod wezwaniem imienia Twojego. D. r. 9 w. 16.“

Wkrótce okazało się jak potrzebne były owe starania o umocnienie twierdzy; wnet przyczyniły się one albowiem do uratowania miasta. Bez tego byłby może niebawem padł Stanisławów pastwą zniszczenia wojny. Znowuż nadciągnęli Moskale w sierpniu 1739, spustoszywszy wprzód okolice, któremi przeciągali, zniszczywszy ogniem i mieczem Pokucie. Dowodził podówczas w Stanisławowie generał Hundorf. Załoga broniła się dzielnie — wytrwał gród warowny, a wojsko moskiewskie zmuszone zostało odstąpić od miasta. Tak pomyślny wypadek oblężenia uradował mocno Stanisława Potockiego, którego dziełem było umocnienie twierdzy Stanisławowskiej. Na pamiątkę tego zdarzenia postawił on na przedmieściu Halickiem kamienną statuę Najśw. Panny. Na podnóżu tej statuy z frontu wykute głoski S. P. W. S. to jest: Stanisław Potocki, wojewoda Smoleński. Po stronie przeciwnej podnóża wyryta kula armatnia, a pod nią rok 1739.

Doznał Stanisławów około tegoż czasu i innego rodzaju klęsk. W r. 1730 grasująca na całej Rusi dżuma nie ominęła i Stanisławowa. Wielka liczba mieszkańców padła ofiarą morowej zarazy. Pamiątką nieszczęścia tego pozostała statua Chrystusa Pana postawiona w miejscu gdzie grzebano umarłych na dżumę, za miastem przy drodze Tyśmienickiej. Wówczas albowiem miasto kończyło się za kościołem św. Józefa. Później dopiero podczas konfederacyi Barskiej zbudowali żydzi w tej stronie na polu trzy karczmy zajezdne, od czego dzielnicę tu powstałą nazwano **Na trzech domach**. Pamiątkową figurę ową, przypominającą grasowanie dżumy, odnawiano kilkakrotnie. Wyobraża ona Chrystusa, trzymającego kulę świata w ręku. U spodu napis po łacinie:

Salvator mundi salva nos.

„Zbawicielu świata, zbaw nas.“

Morowa zaraza i zaburzenia krajowe, musiały oczywiście niepomyślne dla miasta pociągnąć skutki. Upadały rękodzieła, handel, upadał dobrobyt mieszkańców i zakradały się nieporządki w wypełnianiu ustaw cechowych, wiodące za sobą rozmaite pomiędzy ludnością spory i nadużycia. Jasnym przykładem ówczesnego stanu upadku przemysłu jest wydana pod dn. 25. czerwca 1726 uchwała miejska, dążąca do uregulowania nieporządków, a mianowicie do obrony przemysłu safianiczego, którym jak to już powyżej powiedziano, trudnili się szczególniej Ormianie, mający tutaj sławne garbarnie safianów. Z upadkiem handlu i przemysłu w ogóle, podupadły też niezmiernie i ormiańskie garbarnie safianów w Stanisławowie, a to głównie z tego powodu że je żydzi tutejsi, korzystając ze zbiegu okoliczności, wdzierając się w nadane tymże przywileje cechowe, w swoje usiłowali ująć ręce. Aliści przemysł ówczesny stał na przywileju, nie pojmowano wolności przemysłowej według wyobrażeń dzisiejszych; postępowanie więc żydów Stanisławowskich, niezgodne z nadanemi, zatwierdzonemi i obowiązującemi prawami, było gorszącem nadużyciem, połączonem z krzywdą uprzywilejowanych cechów, i wypadało koniecznie uporządkować rzeczy. Stan ten dokładnie wyświeca dekret niniejszy, którego odpis znajduje się w aktach kościoła ormiańskiego w Stanisławowie:

„Ponieważ panowie kupcy ormiańscy od wszelkich handlów towarowych odpadli, a to dla tego że hebrajska nacya podgarnęła pod siebie handle safianów skór czarnych, i z nich robienie butów, trzewików i przedawanie wszelkiego obuwia w swoich kramach, przez co całe jatki szewskie puste znajdują się, i cechy zdepaktowane i zrujnowane zostały. I lubo żydzi *ad literam* prawo nadane tłómaczą i wnoszą iż wolno żydom kupcom skórami handlować takim sposobem; to jest bóntami safian z której strony kupować i przywozić, ale z niego nie dawać butów robić, i robionych w swoich przedawać kramach, lecz przywieziony safian tutejszym safiannikom, na sztuki lub na stronę obcym i swoim hurtem przedawać. Przeto aby cechy, safianicki, szewski, nie upadły, nie mają się żydzi ważyć czarnych skór wyprawnych bydlęcych wielkich i mniejszych na targach skupować, ani

z nich butów, trzewików, pantoflów dla siebie robić, ponieważ żadnego żyda w cechu szewskim nie masz, lecz u chrześcian w jatkach będą kupować. Także i safianowego obuwia nie robić, i butami nie handlować, pod winą stu grzywien zamkowych, lecz wolno jako wyżej wyrażono, na stronie bóntami safian zakupować, i hurtem czyli tu na miejscu, czyli wywiozłszy na stronę przedawać. Także skóry bydlęce, kozłowe, baranie, wolno żydom na stronie hurtem skupować, ale tu na miejscu nikomu innemu, na sztukę czyli hurtem, samym tylko cechowym rzeźnikom przedawać, na stronę zaś wywiozłszy wolno jako chcieć, komu się podoba przedać. Na targach pojedynczo skór owczych, kozłowych, bydlęcych, od chłopów nie będą żydzi kupowali, prócz jarmarków, pod winą dziesięciu grzywien zamkowych, a do cechu trzech, i więzieniem dwudniowym zamkowym. Czego mają serio przestrzegać cechy, przestępnego oskarżyć i donieść władzy jm. pana ekonoma. Safianicy szewską robotę trzymający nacyi ormiańskiej, w niedziele i czwartki powinni będą w jatkach siedzieć, i swoją robotę przedawać, w inne zaś dni, wolno im w swoich kramnicach handlować. Tudzież w trzymaniu czeladzi robiący safian, żadnym sposobem, cech polski szewski, nie ma zabraniać i przeszkadzać, pod winą dziesięciu grzywien na zamek, a cechowi trzech. Szewcy zaś polsko-ruskiej nacyi, czarnych skór, różnych obuwla, jakoto buty, trzewiki, pantofle, na przedmieściach i w mieście mieszkający, nie mają się ważyć, żadnego obuwla w domach swoich przedawać, ale w jatkach miejskich, prócz tych, którzy niemiecką robotę robią, tym wolno gdzie się podoba. A jeżeliby był który z cechowych sprzeczny tej ordynacyi i postanowieniu, da winy grzywien dziesięć zamkowych, z dwudniowem więzieniem i trzy grzywny do cechu, które to postanowienie aby do ksiąg miejskich ingrosowane było serio zalecam panom wójtom, obojej nacyej, i dla lepszej wagi ręką własną podpisuję. Stanisław Pokutyński Podczaszy kijowski. *In his punctis*, nienaruszenie ten dekret potwierdzam w Stanisławowie, Józef Potocki.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Galicyjskie Towarzystwo kredytowe.

V. *)

Na trzeciem posiedzeniu Zgromadzenia delegatów z dnia 3. lutego b. r. w dalszym ciągu obrad nad regulaminem szacowania dóbr ziemskich, przyjęte zostały §§. 9, 10, 11, i pierwszy ustęp 12. paragrafu, zgodnie z wnioskami komisyi, krom niektórych mało znaczących poprawek. Według tych paragrafów a mianowicie według

§. 9. komisya szacunkowa obowiązana jest podać przeciętny dochód z ostatnich lat trzech (z potrąceniem kosztów produkcyi, podatków z dodatkami, dodatków w gruntach, drzewie i t. p.) z propinacyi, gorzelń, browarów, domów najmowanych, młynów, cegielń, wapniarek, kopalń, nie podlegających prawu górniczemu i innych przedsiębiorstw przemysłowych, z wyjaśnieniem czy przedsiębiostwa te w ruchu się znajdują, od wielu lat, czy z przerwą lub bez przerwy, następnie komisya winna podać spis budynków do tychże przedsiębierstw użytych, ocenić ich wartość z nadmienieniem czyli budynki te, w razie zaniedbania przedsiębiorstwa do innych celów posłużyć mogą, a w końcu komisya szacunkowa powinna wydać sąd swój o wartości na kapitał obliczonej przedsiębiorstw wyż powołanych.

Według §. 10. bliższe instrukcye przy szacowaniu dóbr, daje komisyom szacunkowym Dyrekcya, której wolno będzie odstąpić od postępowania w paragrafie 8. przepisanego, o tyle, aby z pominięciem dochodu, jedynie tylko wartość gruntów i budynków na kapitał obliczona przez taksatorów oceniona i podana była.

§. 11. stanowi iż przewodniczący komisyi szacunkowej winien przesłać dyrekcyi akt detaksacyi, przez wszystkich członków komisyi podpisany, oraz wszystkie wyjaśnienia i dowody, które przez dyrekcyą żądane były. Pierwszy ustęp

§. 12. wkłada na dyrekcyę obowiązek dokładnego rozpoznania aktu detaksacyi. Dyrekcya może zmodyfikować oszacowanie według własnego zdania i przekonania, gwoli ostatecznego obliczenia i ustanowienia wartości dóbr, za podstawę do przyznania pożyczki służyć mającej.

Gdy po przyjęciu powyższych paragrafów regulaminu detaksacyjnego okazało się, iż komplet 100 członków, do uchwalenia zmiany statutów potrzebny, w sali posiedzeń nie był obecny, przeto zawieszono dalsze obrady nad regulaminem i zgodnie z wnioskami komisyi uchwalono następujące zmiany §. 89. statutów i §§. 2. i 8. ordynacyi wyborczej.

Według uchwalonej nowej redakcyi wyż powołanego paragrafu statutów ogólne Zgromadzenie Towarzystwa składa się, nie już z 200. jak dotąd, lecz z 73 delegatów wybranych na lat trzy. Z tych 73 delegatów wypada na Galicyę z W. ks. Krakowskiem 66 a 7 na Bukowinę, w razie jej przystąpienia do Towarzystwa.

Ogólne Zgromadzenie wybiera komisyę z siedmiu członków, która zbiera się corocznie dnia 25. stycznia.

Nadzwyczajne ogólne Zgromadzenie zwołane być ma na żądanie dyrekcyi lub 20 delegatów.

Do ważności uchwał ogólnego Zgromadzenia potrzebna jest obecność 34, a jeżeli idzie o zmianę statutów, 45 delegatów. W razie przystąpienia Bukowiny do Towarzystwa, komplet stanowić będą 37 delegatów w pierwszym a 50 w drugim przypadku.

Zmiany w ordynacyi wyborczej odnoszą się do wykonania przepisów powyższych. Według tych zmian w każdym okręgu wyborczym wybrany będzie jeden tylko delegat i jeden zastępca, krom okręgów Lisko, Sącz i Wieliczka, które po 2 delegatów i tyluż zastępców wybierać mają. Okręg samborski rozdzielony być ma na dwa okręgi: Sambor i Rudki, które także po 1 delegacie i 1 zastępcy wybierać mają.

Wnioski Dyrekcyi, odnoszące się do zmiany §. 59 statutów, względem postępowania przy przedaży dóbr, przez Towarzystwo na licytacyą wystawionych, po wyjaśnieniu komisyi przejściem do porządku dziennego uchylone zostały.

Również na następującem czwartem posiedzeniu z dnia 6. lutego przejściem do porządku dziennego uchylony został wniosek dyrekcyi względem przyjmowania obcych depozytów w papierach publicznych za opłatą, przeciwko któremu komisya się oświadczyła.

Na porządku dziennym tegoż 4. posiedzenia były dalsze dyskusye nad regulaminem oszacowania dóbr ziemskich a mianowicie nad §. 12. którego pierwszy ustęp na poprzedniem posiedzeniu przyjęty został. Po dłuższej rozprawie przyjęto dalsze ustępy paragrafu w mowie będącego, określające prawidła, do których Dyrekcya stósować się ma; a mianowicie:

1. Wartość morgu ogrodów i sadów nie może być przyjęta wyżej jak wartość gruntu, pod ogród lub sad użytego.

2. W lasach nie powinien być uwzględniony kapitał, znajdujący się w drzewostanie.

Wartość morga lasu w regule nie powinna być przyjęta wyżej od połowy wartości morga gruntu, na którym las rośnie.

Przy obliczaniu wartości lasów należy mieć wzgląd na to, czy i o ile zapewniony jest odbyt na drzewo.

Lasy lub części lasów, w których nie ma odbytu na drzewo, lub odbyt jest tak mały, iż zaledwo pokryć może koszta kultury, nie powinny być uwzględnione.

4. Budynki gospodarskie (§. 8) nie mogą być przyjęte wyżej jak w $^2/_3$ częściach ich wartości i nie wyżej jak w $^1/_5$ części wartości ziemi.

4. Wartość przedmiotów w §. 9. wymienionych, nie będzie doliczona do wartości dóbr, mającej służyć za podstawę do wymierzenia pożyczki. Budynki jednak, które niezawiśle od przedsiębiorstw przemysłowych lub w razie zaniechania tychże wartość mieć mogą i dochód przynosić, Dyrekcya uwzględni, jednak nie wyżej jak do $^2/_3$ części ich wartości, o ile ta wartość z wartością budynków razem wzięta, nie przenosi $^1/_4$ części wartości ziemi.

Następnie przyjęto §. 13sty według którego Dyrekcya, na podstawie wartości dóbr w ślad §fu 12go ustanowionej, wymierzy

*) Artykuł VI. w sprawie galicyjskiego Towarzystwa kredytowego był umieszczony w Nr. 13. Dodatku Tygodniowego, niniejszy więc właściwie powinien go był poprzedzić.

pożyczkę z zachowaniem przepisów w rozdziale V. statutów Instytutu zawartych.

W końcu przyjęto §. 14. według którego pożyczka dana być może bez uwzględnienia wartości budynków, jeżeli pożyczający tego uwzględnienia nie żąda. W razie uwzględnienia wartości budynków, pożyczający winien zabezpieczyć je od ognia w Towarzystwie asekuracyjnem przez Dyrekcyą wskazanem i wykazać się właściwą polizzą ubezpieczenia.

Z przyjęciem §. 14. ukończono rozprawy nad regulaminem detaksacyjnym a inne przedmioty, które jeszcze do załatwienia przypadały, do następującego posiedzenia odroczone zostały, o którem to posiedzeniu w przyszłym artykule mówić będziemy.

Lustracya Województwa Ruskiego, Ziemi Lwowskiej.

(Ciąg dalszy. — Ob. nr. 13.)

Starostwo Kamioneckie.

To jest Miasto, Strumiłowa Kamionka rzeczone, ze wsiami: Dernowem, Łanami, Jasiennicą nową kolonią, Obydowem nową kolonią, Podzamczem i przedmieściami: lwowskiem, bełzkiem i zabużańskiem; także miasteczkiem przedtem Dobrotworem, wsią Rudą i Stryhanką nową kolonią.

Possessorowie tego Starostwa JWW. Michał Rzewuski, Wojewoda podolski a żydaczowski, drohowiski etc. Starosta, i Franciszka Cetnerówna, Małżonkowie, za przywilejami osobliwiej ostatnim ś. p. Króla JMci Augusta III. *de data* w Warszawie *die 25. Septembris 1759. anno* teraźniejszym JW. Possessorom po śmierci niegdy JMci Pana Jana Rzewuskiego, Podstolego Wiel. Księstwa litews., syna tychże, ze wszystkiemi folwarkami, wsiami, konferowanym, do Akt grodzkich lwowskich *feria 4ta post festum s. Michaelis Archangeli proxima anno Domini 1759no* do oblaty podanym.

Item produkował intromissyą, jednę do Miasta pryncypalniejszego Kamionki i wsiów, w ziemi lwowskiej leżących: Łany, Dernów, Ruda, Jasiennice dwie i Obydów, wziętą, i przed Aktami grodzkiemi lwowskiemi *feria 4ta post festum s. Michaelis Archangeli proxima anno Domini 1759no* zapisaną; drugą do miasteczka dawnego Dobrotwora i wsi Stryhanki w wdztwie bełzkiem leżących, a zdawna do Starostwa kamioneckiego należących, wziętą, i przed Aktami grodzkiemi bełzkiemi *feria 5ta ipso die festi s. Francisci Confessoris anno eodem* zapisaną. *Item* Lustracye dwie: jednę Rewizyą Starostwa kamioneckiego *anni 1564ti* z ksiąg lustracyjnych wdztwa ruskiego wyjętą, w której wyraża do Starostwa kamioneckiego attynencye, to jest: Miasto Kamionka, Miasto Dobrotwór, wsie: Czestynie, Batiatycze, Sielec, Dernów, Ruda, Żełdecz; drugą zaś *anni 1662di*, w której także wyraża Miasta Kamionkę i Dobrotwór, i wsie Dernów, Czestynie i Strzemień, osobliwemi przywilejami od tego Starostwa oderwane, a zaś wsie Batiatycze, Żelce i Kupiszwola przez konstytucyą *anni 1659ni in jus hæreditarium* JMci Panu Paparze nadane.

Miasto Kamionka Strumiłowa.

Mieszczanie kamionieccy przywilejów i praw swoich dawnych nie produkowali, mieniąc je bydź odesłane do Warszawy dla uproszenia konfirmacyi od Króla JMci. Pokładali tylko Lustracyą jednę *anni 1627mi ex originali libro Lustrationum* pod pieczęcią Skarbu koronnego wyjętą, w której niektóre prawa i przywileje, temu Miastu służące, to jest:

Króla Zygmunta I. *de data in Conventione Regni generali Petricoviæ die Dominico Conductus Paschæ anno Domini 1509ni super Jus teuthonicum sive magdeburgense alias culmense et Advocatiam, tum fora annualia et septimanalia.*

Item drugi tegoż *de data Cracoviæ feria 2da Pentecostes anno Domini 1539ni super censum seu tributum a vino cremato seu sublimato pro reparatione et ædificatione opidi.*

Item trzeci tegoż *de data Vilnæ in crastino Ascensionis 1542do anno super brassea ad cerevisiam braxandam, libera pascua glandinis suibus et porcis eorum propriis non p(ræ)tio conductis; item ut venatione Capitaneorum solum bis in anno seu duobus diebus cum retibus insistant, prœterquam cum Regiæ Majestati et Successoribus Regibus venari visum fuerit, erunt tunc obnoxii.*

Item przywilej Zygmunta Augusta Króla *de data Petricoviæ in Conventione generali sabbatho intra octavas Corporis Christi Domini 1540. super forum carnium septimanale singulis feriis 2dis qualibet septimana; item duo braxatoria ad conficienda communia brassea exstruere permittit, fructusque et emolumenta ad usus publicos non autem privatos convertere, et rationem de eisdem Capitaneo facere jubet; item eosdem Oppidanos a theloneo salis et frumentorum et a vectigalibus, quibus sal et frumenta vehentur, ubique in Regno seu Dominiis liberos facit; item quod a reparatione piscinæ quartæ*, Rudny staw *dictæ, ad Arcem Kamionecensem spectantis, quando quidem ad alias tres piscinas reparandas et reficiendas obligati sunt, dispensat.* I inne przywileje *confirmationis jurium et privilegiorum.*

Item przywilej Króla Stefana; pierwszy *de data Torunii in Conventione Regni die 6ta Novembris 1576to, quo jura et libertates Oppidanorum Kamionecensium confirmat; item nundinas seu publicam mercaturam pro festo Ascensionis Domini singulis annis celebrare omnibus ad eas confluentibus omnia negotiationis genera exercere sub protectione et salvo conductu concedit.* I drugi tegoż Króla *uno eodemque anno super vectigale seu theloneum ab omnibus mercatoribus, vectoribus, negatiatoribus: a curru videlicet, qui uno equo vehitur: denarios duos; qui duobus aut quatuor vel tribus equis ducitur: denarios tres; a quolibet equo venali: denarios duos; a bove venali: denarios tres; a duabus vaccis denarios tres; ab arictibus, hircis, capris, ovibus, porcis, suibus venalibus: denarium unum; a curru venali, qui duobus vehitur bobus: denarios tres; qui quatuor: denanios sex; qui sex: denarios novem percipient. Ratione cujus instituti pontalitii iidem Oppidani teneantur pontes in fluviis* Bug *ac aliis locis coenosis et non perviis, tum quoque aggeres in locis impeditis ac transitu dificillimis, reficere et restaurare propriis impensis Oppidani teneantur; ex residuis vero proventibus munitionem Oppidi, reparationem propugnaculorum perficiant, et excubias quotidie foveant.*

Item trzeci tegoż Króla *de data Leopoli feria 6ta in crastino festi Sacritissimi Corporis Christi Domini 1578vo anno super depositorium salis Drohobycensis in Oppido Kamionka, et ut mercatores omnes cum sale in Volhynium transeuntes per triduum in eodem Oppido subsistant.*

Item przywilej Króla Zygmunta III. *de data Cracoviæ die 24. Augusti anno Domini 1588vo super confirmationem jurium et privilegiorum; item exactionem* pomierne *tempore fori septimanalis a quolibet coreto frumenti trium obolorum; item præssionem ceræ sub prætorio civili, ac de aqua omnium redituum; omnia quoque præmissa in restaurationem Oppidi convertenda.*

Drugi tegoż *de data Varsaviæ in Conventu Regni generali die 3. Aprilis 1580mo anno super reparationem balnei, censum quoque duorum grossorum Capitaneis Kamionecensibus assignat.*

Trzeci tegoż *de data ibidem die 6ta Aprilis 1589no anno,* którym *a theloneo Fisco pendi solito a mercibus quibuslibet ad publicum firmandum statum et retinendum Oppidanorum Kamionecensium* uwalnia, *ita tamen ut theloneum, quod vocatur finitimum, solvant.*

Item czwarty, piąty i szósty tegoż Króla *super nundinas, fora septimanalia, plebiscitum civile institutum et auctionem nundinarum.*

Insuper dwa przywileje Króla Zygmunta III. Cechom kuśnierskiemu i szewskiemu nadane; *item* artykuły Cechu tkackiego; *item* artykuły Cechu kowalów, szychterzów, ślusarzów, bednarzów, ganczarzów, rybaków, mieczników, liciarzów, pasamanników, stolarzów, tokarzów. (C. d. n.)

Dokumenta i dyplomy.

Oświęcim. Wieliczka.

Rok 1566, 1579, 1580, 1582.

Wyrok sądu grodzkiego oświęcimskiego w sprawie między Wieliczany i Oświęcimiany o skład solny.

1 Przed Vrzęndem ninieisym Ząmkv Oswięcimskie(g)o |
2 Plenipotenci Miesczan **Wieliczk**ich, Slawni Gerzy Mi-
3 klaso|wicz, Woiciech Skąmpski, Piotr Gąsior, Miesczá-
4 nie tegoz | Miasta **Wieliczki**, przeczytawssy Decreth
5 Krola je(g)o m(oś)czi | teraznieiszego Stephana: de actu et
6 data [1]) w Warszáwie | Sabbato post festum Sancti Bartholo-
7 mei Apostoli proxi(m)a | Anno præsenti Millesimo, Quin-
8 ge(n)tesimo, Octuagesimo Secu(n)|do, sub Sigillo in-
9 tegro minoris Cancellariæ, et subscriptio(n)e | Manu propria
10 Joannis Borukowski R(egni) P(oloniæ) Viceca(n)cellary | eius-
demq(ue) relationis [2]) między **Oswięcim**skimi Czechu Pra-
11 sol|skiego Miesczány: a **Wieliczány** wysly. Thakze y
12 Decretha | eiusdem moderni Sacræ M(ajesta)tis Regiæ, Sere-
13 nissimoru(m) An|tecessoru(m) v(ideli)c(e)t Kazimiri Regis: et
14 Joannis Alberti, Sigis|mu(n)di vero Augusti bina [3]): wedlug
15 Daty kazde(g)o w tymze | Decrecie moderni Regis [4]) tknio-
16 ne, y nad tho akt Proposi|tiey przed Vrzęndęm tegoz Ząmku
17 oswiec(imskieg)o de data [5]) | na Ząmku oswiec(imskim)
18 w poniedzialek w Wigilią Gromnicz | anno [6]) 1580, y
19 Drugi w Remissiey, przed yasnie Wiel|moznym Andrze-
20 ie(m) Hrabią s Tęnczyna, Woiewodą | Belskim, Oswię-
21 cimskim, Zatorskim y Cherubiessowski(m) [7]) Sta|rostą de
22 actu in Castro Oswiec(imensi) feria secu(n)da proxi(m)a | post
23 festu(m) Visitationis b(ea)tæ Mariæ Virginis Anno Do|mini [8])
24 1580, z Wywodow y Replic spisánych vczy|nioney podali,
25 p(er) modu(m)q(ue) narrationis, et informationis [9]) | Vrzęndu,
26 Statum Causæ siue motiuu(m) eius su(m)marie [10]) | przypom-
27 niawssy pytaiącz, prosili, Aby ty Decretha, | w Decrecie
28 moderni Regis [11]) thknione, yako są przez | Królá J(ego)
M(oś)ci approbowáne: et in suo robore [12]) zachowáne, |
29 przez Vrząd ninieissy, do ktore(g)o pro Exequutione [13]) są
30 ode|slane, final(ite)r et sufficie(n)ter [14]) Exequowane byly:
31 a naiwię|czey: y potrzebnieisy do ninieiszei Causy Decreth
32 oli(m) Serenisssi(mi) | Sigismu(n)di Augusti Regis de data Lu-
33 bliny in Conue(n)tu | Generali feria Quinta an(te) festu(m)
34 S(ancti) Joannis Baptistæ | proxima [15]), s ktorym tez na on
35 czas, gdy Causa [16]) zaczęla sie | y do Krola Je(g)o m(o-
36 ś)czi p(er) remissione(m) [17]) wytoczyla, exequutiey | prosili.
Zwlaszcza o tho aby ci tho Miesczánie **Oswiec**(imscy) |
37 Czechu Prassolskie(g)o Soli Balwanow liczbę pewną, ktorą
38 || w Sequestrze swym ab anno d(omi)ni [18]) 1579 az do
39 tąd mieli, y | trzymaią propria autoritate, sine adminiculo au-
40 toritatis | Regiœ [19]) zahamowaną. Thak w czalosci, y w zu-
41 pelnosci nie naka|zoną: iedno iaka na on czas: czasu za-
42 hámowania była, Mie|sczánom tym **Wieliczk**im: ktorych
43 wlasną iest odliczyli: oddali | y wolną ku przedániu pus-
44 cili. Drvga aby iuz w dal|sym przedáwaniu Soli na tychze
45 **Wieliczan** składzie w vkla|daniu y dobrowolny(m) obra-
46 czániu wedlug wolnosci Praw, y | Decretow im przynale-
47 zączych ci tho **Oswiec**(**imi**ani)e zadney molestiey | Ne-
gotiu(m): [20]) y impedime(n)tu(m) sub pænis in prætacto De-
48 creto | Sigismu(n)di Augusti Regis expressis [21]) **Wielicza**-
49 no(m) zadzialy|wać niesmieli. A Trzecia iz ci tho **Oswie**-
50 **c**(imianie) excesser(un)t | con(tra) Decretu(m) ip(su)m oli(m)
51 Sigismu(n)di Augusti Regis [22]), nie chcząc sie | wedlug nie-
52 go zachować. Ze nie telko de Salis venditione [23]) im|pedi-
me(n)t vczynili, ale propria autoritate [24]) Sol wssytkę za-|
53 trzymali, aby tak fisco Regio [25]), yako y Parti læsæ v(ideli)-
54 c(e)t quin|q(ue) viris p(ro) singulis pæna(m) Triginta Marc(a-
55 rum) [26]) odłozyli, yako | rychlo, y kiedy etc. Omnia Jvris
56 remedia ad cau|sa(m) p(er)tinen(tia) salua et illesa reseruan-
57 (do) [27]). Strona pazwana niewdawa|iącz sie w zadną al-
58 tercatią y odpowiedz z strona powodną, | iedno in ui(m)
exceptio(n)is [28]) nieprzyznawaiącz roku zadne(g)o, w they|
59 sprawie powiedziala, Iz tu strona Powodowa sobie inco(m)-
60 peten|ter, et non secundu(m) processu(m) Juris [29]) w tey spra-
61 wie postąpila, | Tho iest ze Ma(n)datu Je(g)o K(rólew-
skiej) M(oś)czi do Vrzędu Ząmkowe(g)o Staroscie(g)o |
62 Oswiec(imskieg)o niepodala, ktorymby Je(g)o K(rólewska)
63 M(ość) roskazać raczyl czy|nic Exequutią Decretowi, gdyż
64 to iest zwyczai prawny | Kiedy czo od ktoregokolwiek
65 vrzędu albo sądu pro | Exequutione rei jvdicatæ [30]) odsy-
66 łaią, tedy strona iedna | drugą przypozywa: ad prosequen-
67 (dam) Executione(m) rei ju|dicatæ [31]. Thakze sie tez y w De-
68 creciech Je(g)o K(rólewskiej) M(oś)czi | zachowuie, Jesli
69 dołozą(:) remittimus pro finali suffi|cientiq(ue) executione De-
70 creti [32]). Thedy tez zaty(m) zarazе(m) dokla|daią, Itaq(ue)
71 manda(mus) id o(mn)ino habere volen(tes), vt hoc decre|tu(m)
n(ost)r(u)m sorciatur effectu(m) suu(m) [33]). Czo to y stych
72 Decretow insych An|tecessorow Krola J(ego) M(ości) satis
73 abu(n)de lucidéq(ue) apparet [34]), przez | stronę powodową
74 pokázáne, Ze w kazdym iest y remissia | y Mandat zara-
75 zęm, Czego w teraznieisym Decrecie | nie masz, Thedy
76 strona miała sobie inssy ossobny Mandat || obiednać, kto-
rymby Je(go) m(ość) K(ról) raczył roskazać czynic Exe-|
77 quutią, Ktorego iz nie obiednala ani go tu pokazuie, the-|
78 dy strona pozwana prosi od thakowey Impeticiey nie-|
79 prawney, y nie wedle biegu á postępku prawa pos-
80 polit(eg)o | vczynioney: wolnosci, alia omnia iuris remedia
81 etc. [35]) | **Wielicz**anie no(n) p(er) modu(m) alicuius Con-
82 trouersiæ Nouæ [36]), na to | extraiuditialiter [37]) powiedzieli,
83 ze tego Strona pokazać niemo|ze: ani pokazuie, aby tho
84 miało być potrzebno, aby do de|cretow zwłascza Krolew-
85 skich znowu iakie pozwy albo Ma(n)|daty potrzeba thwo-
86 rzyć, y wnosić, á nawięczei thy, czo | pro Exnquutione fi-
87 nali [38]) odeslą, yako tha Causa [39]) nassa | odeslana pro exequu-
88 tione ad off(iciu)m Castren(se) Oswięcimen(se) [40]). | gdzie fo-
89 ru(m) parti [41]) vkazano, a Termin indeterminate, nec | peremptor-
90 rie[42]), ale quoties toties per **Wielic**en(ses) requisitu(m)| fuerit[43]).

(Ciąg dalszy nastąpi.)

[1]) Zapadły i wydany. — [2]) W sobotę po święcie świętego Bartłomieja Apostoła najbliższa lata teraźniejszego Tysiąc Pięćset Ośmdziesiątego Wtórego pod całkowitą pieczęcią Kancellaryi mniejszej a z podpisem własnoręcznym Jana Borukowskiego, Podkanclerzego Królestwa Polskiego i jego referatu. — [3]) Najjaśniejszych Poprzedników tegoż teraźniejszego Króla Jego Mości, mianowicie: Kazimierza Króla, Jana Olbrachta i Zygmunta Augusta dwa. — [4]) Teraźniejszego Króla. — [5]) Zdziałany. — [6]) Lata. — [7]) W oryginale tak jak tu. — [8]) Zdziałany w grodzie oświęcimskim w poniedziałek najbliższy po święcie Nawidzenia Najśw. Maryi Panny lata Pańskiego. — [9]) W formie opowiadania i objaśnienia. — [10]) Stan sprawy czyli powód jej w krótkości. — [11]) Teraźniejszego Króla. — [12]) I w mocy swej. — [13]) W celu wykonania. — [14]) Ostatecznie i dostatecznie. — [15]) Niegdy albo św. pamięci Najjaśn. Zygmunta Augusta Króla wydany w Lublinie na sejmie walnym we czwartek przed świętem św. Jana Chrzciciela najbliższy. — [16]) Sprawa. — [17]) Przez odesłanie. — [18]) Od lata Pańskiego. — [19]) Z własnej mocy, bez pomocy powagi królewskiej. — [20]) Trudności.

[21]) Przeszkody pod winami, w przerzeczonym wyroku Króla Zygmunta Augusta wyrażonemi. — [22]) Wykroczyli przeciw samemu wyrokowi św. pamięci Króla Zygmunta Augusta. — [23]) W przedawaniu soli przeszkodę. — [24]) Z własnej mocy. — [25]) Na skarb królewski. — [26]) Dla strony pokrzywdzonej, mianowicie dla pięciu mężów zamiast pojedynczych winę trzydziestu grzywien. — [27]) Wszelkie środki prawne, do sprawy się odnoszace, całe i nienaruszenie zachowułąc. — [28]) W moc obrony. — [29]) Niestósownie i nie według postępowania prawnego. — [30]) W celu wykonania rzeczy osądzonej. — [31]) W celu uzyskania egzekucyi w rzeczy osądzonej. — [32]) Odsełamy dla ostatecznego i dostatecznego spełnienia wyroku. — [33]) Rozkazujemy przeto, chcąc to mieć całe, aby ów wyrok nasz doszedł do skutku. — [34]) Dostatecznie i jasno wypływa. — [35]) Wszelkie insze środki prawne itd. (jak pod przypis 27.) — [36]) Nie sposobem jakiego sporu nowego. — [37]) Pozasądownie. — [38]) Dla wykonania ostatecznego. — [39]) Sprawa. — [40]) Dla wykonania do Urzędu grodzkiego oświęcimskiego. — [41]) Sąd stronie. — [42]) Nieokreślony i niezawiły. — [43]) Tyle razy ile razy **Wielicz**anie żądać go będą.

Redaktor odpowiedzialny **Adolf Rudyński.**

Z c. k. Drukarni rządowej.